



Fred Kistenkas

## ZAND- EN NATUUREILAND IJSSELMEER

De Raad van State deed onlangs een volgens mij zeer slechte uitspraak en zette een streep door een zand- en natuureiland in het IJsselmeer 5,5 km uit de Friese kust.<sup>1</sup> De rijksoverheid had deze voorkeurslocatie al wettelijk gereserveerd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en ook de provincie had geen bezwaar, want geen significant negatieve effecten op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen van het IJsselmeer. Integendeel zelfs, want wisselende ondieptes en een zachte oever met extra natuur op en rondom het zandwinningseiland kan juist de biodiversiteit bevorderen. Op het zand- en natuureiland wordt niet alleen bouwzand voor onze woningopgave (een als zodanig erkend *nationaal* belang uit de NOVI) met behulp van groene fluister-elektriciteit verwerkt, maar wordt ook een natuurgebied aangelegd met onder andere wetlands en rietkragen van zo'n 17 ha. Daarnaast wordt zo'n 10 procent van de vrijkomende bouwgrondstoffen beschikbaar gesteld voor natuurontwikkeling in het IJsselmeer.

Iedereen wil het, ook uw kinderen die nu of straks starter zijn op een krappe woningmarkt, echter de gemeente Fryske Marren wil het niet. Zij hebben klassieke nimby-bezwaren en gooien er daarom nog eens hun eigen strengere habitattoets overheen. Kunnen gemeenten hun eigen natuurnormen hanteren bovenop wat de Wet natuurbescherming (Wnb) aan habitattoets-bevoegdheden aan de provincie geeft?

Ik zou zeggen van niet, want de Wnb is een onderonsje van Rijk en provincie. Nergens krijgt de gemeente een bevoegdheid. Alleen in het houtopstanden-deel, het vroegere bosrecht van hoofdstuk 4 van die wet, heeft de gemeente een beperkte uitzonderingsbevoegdheid binnen de bebouwde kom; de befaamde kapverordening. Maar verder heeft de gemeente geen bevoegdheden en zeker niet om een extra habitattoets (hoofdstuk 2 Wnb) te verzinnen. In het gemeenterecht noemen we zo'n wet een uitputtende regeling waar de gemeente geen aanvullende bevoegdheid heeft.

De Raad van State vindt deze gemeentelijke obstructie van nationale belangen van woningbouw, zandwinning en natuurontwikkeling geen enkel probleem. Ik denk dat dit zowel staatsrechtelijk als



foto's Fred Kistenkas

natuurbeschermingsrechtelijk een foute, en voor nationale belangen zelfs een slechte uitspraak is. Wie had het ook al weer over meer Rijksregie in de ruimtelijke ordening? Juist, de minister en de NOVI. Nationale belangen moeten doorwerken in het gemeentelijke omgevingsplan. Dat gebeurt nu dus niet, maar had makkelijk gekund als we weer het aloude instrument van de Planologische Kernbeslissing (PKB) hadden gehad. Dan hadden de door het Rijk gewenste beleidsprioriteiten, nationale belangen en voorkeurslocaties uit de NOVI als vanzelf doorgewerkt. Maar de minister wil geen PKB terug. Te betuttelend voor gemeenten. Niet nodig, zei ze onlangs weer.<sup>2</sup> Dom. Soms heb je bovengemeentelijke planologie nodig, zeker ook in deze tijden van crises en transitie. Nu gebeurt er niks, komt er geen natuureiland en hebben uw kinderen straks geen starterswoning.

Fred Kistenkas  
fred.kistenkas@wur.nl

<sup>2</sup> Kamervragen 9 december 2020 (2020Z24382) over het artikel van mr dr F.H. Kistenkas. Antwoorden van de minister van BZK op 14 januari 2021 (2020-0000751274).

22 maart  
*Begeleidingssnoei laanbomen*  
22 maart  
*Bestrijden eikenprocessierups*  
23 maart  
*Bedrijfs hulpverlening voor boomverzorgers+reddend klimmen*  
24+25 maart  
*Beheer openbaar groen*  
www.cursuscentrumgroen.nl

24 maart  
*Cursus Beschermde soorten en ecologisch bosbeheer*  
www.naturio.nl

Vanaf 24 maart  
*Basiscursus flora online*  
www.floron.nl

vanaf 1 april  
*Cursus bodembioogie*  
www.bodemennatuur.nl

9 april  
*BOSLES voor geïnteresseerde leken*  
www.klingenbomen.nl

17 en 18 april  
*Bijen tellen*  
www.nationalebijentelling.nl

20 april  
*Symposium steenmeel*  
www.hogeveluwe.nl/nl/agenda/steenmeel-symposium-hoge-veluwe

21 april  
*Symposium Basiskwaliteit voor Natuur, voorwaarde voor herstel*  
www.vogelbescherming.nl/basiskwaliteit

29 april  
*Praktijkdag bestrijding duizendknoop*  
www.probos.nl

6 en 7 mei  
*Cursus Geïntegreerd bosbeheer*  
www.klingenbomen.nl

8-16 mei  
*Nationale vogelweek*  
www.vogelweek.nl

18 mei  
*BOSLES voor geïnteresseerde leken*  
www.klingenbomen.nl

1 juni  
*Cursus Bosethiek*  
www.klingenbomen.nl

<sup>1</sup> RvS 23 december 2020 ECLI:NL:RVS:2020:3071 (Zand- en natuureiland IJsselmeer).